

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/175
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/790
Başvuran : A. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın doktor raporuyla kullanması tavsiye edilen bitki çaylarının muhatap Kurum tarafından temin edilmemesi iddiasına ilişkindir.

II. İNCELENME SÜRECİ

2. Başvuran dilekçesinde özetle;

a. Devlet hastanesi genel cerrahi polikliniğindeki muayenesi sonucu kendisine ısırgan otu, biberiye, mısırs püskülü, altın otu ve kiraz sapı gibi bitki çaylarını içmesi tavsiye edilerek söz konusu bitki çaylarının kendisine reçete edildiğini,

b. Daha önce bu bitki çaylarının muhatap Kurum tarafından kendisine verilmemesi sonucunda Kurumumuza başvurduğunu ve başvuru kapsamında Kurulumuzun 2020/09 sayılı uzlaşma kararı neticesinde muhatap Kurum tarafından bitki çaylarının kantinde satılmak suretiyle mağduriyetinin giderildiğini,

c. Ancak son iki aydır bitki çayları bittiği halde Kurum tarafından kendisine yeniden bitki çayı temin edilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın başvuruya konu bitki çaylarının doktor raporlarına istinaden daha önce karşılandığı, söz konusu raporun 2019 yılına ait olduğu, bu tarihten sonra herhangi bir talepte bulunmadığı, aradan belli bir süre geçtikten sonra yeniden talepte bulunduğunu, bu nedenle reçete edilen bitki çaylarının sürekli kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin herhangi bir bilginin mevcut olmadığı, başvuranın da yeniden muayene olma veya reçete yenilemeye yönelik bir talebi bulunmadığı,

b. Reçetede belirtilen bitki çaylarının ne kadar süre ile kullanılması gerektiğine dair yeniden muayene planlaması yapıldığı ancak bu süreç içerisinde başvuranın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

Müdürlüğünün 02.03.2022 tarihli ve ... sayılı yazısı ile Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği belirtilmiştir.

4. Başvuran muhatap Kurumun cevabi yazısı kendisine iletilmesine rağmen Kurumumuza cevap yazısı göndermemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir;

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına

alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Başvuran, sağlık sorunları için talep ettiği bitki çaylarının Kurum tarafından kendisine tedarik edilmediğini iddia etmektedir. Muhatap Kurumun yazılı görüşünde; talep edilen bitki çaylarına ilişkin reçetenin 2019 yılına ait olduğu, başvuranın bu yönde bir doktor muayenesi veya reçete yenilenmesi talebinin bulunmadığı, reçetede yazılan bitki çaylarının ne kadarlık bir süre için kullanılması gerektiğine ilişkin muayene planlaması yapıldığı, bu süreç içerisinde başvuranın Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmesi nedeniyle muayenenin gerçekleştirilemediği ifade edilmiştir.

13. Başvuran, başvuru dilekçesinde söz konusu bitki çaylarının kendisine ne kadar süreliğine reçete edildiğine dair bir bilgi vermemiş olup ekte de bu hususla ilgili herhangi bir belge sunmamıştır. Tarafların yazılı beyanlarından söz konusu tedaviye ilişkin herhangi bir süre belirtilmediği ve genel nitelikte bir tavsiye olduğu anlaşılmaktadır. Reçete edilmiş bir tedavinin süresinin açıkça belirtilmemesi nedeniyle tedaviye konu bitki çaylarının sürekli biçimde başvuran için Kurum kantininde bulundurulmasının beklenemeyeceği değerlendirilmiştir.

14. Anayasa Mahkemesi(AYM), asgari eşik seviyesini aştığı varsayılan kötü muamele iddialarının makul şüphe kalmayacak şekilde kanıtlanması şartını aramakta ve başvurularda öncelikle bu konudaki kanıtlama sorununu ele almaktadır. Burada kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin - ispat külfetinin devlete geçtiği durumlar istisna olmak üzere- kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmiştir (AYM, *Beyza METİN*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45).

15. Somut olayda başvuran tarafından yapılan önceki tarihli başvurunun ekinde yer alan reçete incelendiğinde; başvuranın yağ bezesi (lipom) nedeniyle muayene edildiği görülmekte olup bu rahatsızlığın aciliyet arz eden hayati öneme sahip bir rahatsızlık olmadığı bilinmekle birlikte söz konusu bitki çaylarının ne kadar süre boyunca tüketilmesi gerektiğiyle alakalı herhangi bir ibarenin de reçetede yer almadığı görülmektedir. Başvuranın dilekçesinde ve ekinde kendisine daha önceden temin edilen bitki çaylarının ne kadar süreliğine temin edilmesi gerektiğini belirten yeni bir delil sunulmadığından başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye